

QENDRA E SHËRBIMEVE ARSIMORE

Matura Shtetërore 2020

1. Mënyra se si një shoqëri ndërvepron për të prodhuar dhe shpërndarë të mirat dhe shërbimet quhet: **1 pikë**

- A) sistem ekonomik.
- B) tregues ekonomik.
- C) funksion prodhimi.
- D) mirëqenie ekonomike.

2. Nëse çmimi i karburantit në treg ulet, kërkesa për makina në treg do të rritet. Karburanti dhe makina në këtë rast janë: **1 pikë**

- A) të mira normale.
- B) të mira inferiore.
- C) të mira plotësuese.
- D) të mira zëvendësuese.

3. Radhët e gjata në pritje për të blerë tipin e fundit të aparatit celular, tregojnë që në treg ka: **1 pikë**

- A) tepriçë oferte.
- B) ekuilibër tregu.
- C) tepriçë kërkesë.
- D) mungesë kërkesë.

4. Zhvendosja majtas e lakores së ofertës, në kushtet kur faktorët e tjerë mbeten të pandryshuar, do të çojë në: **1 pikë**

- A) nivel më të ulët se çmimi i ekuilibrit të mëparshëm.
- B) sasi më të vogël se sasia e ekuilibrit të mëparshëm.
- C) sasi më të madhe se sasia e ekuilibrit të mëparshëm.
- D) nuk do të ketë ndryshim as në çmim as në sasinë e ekuilibrit.

5. Kërkesa për një produkt bëhet më pak elastike kur produkti: **1 pikë**

- A) është mall luksi.
- B) është i domosdoshëm.
- C) ka shumë zëvendësues.
- D) zë një përqindje të lartë në buxhetin e konsumatorit.

6. Nëse çmimi i një malli do të rritet, lakorja e kërkesës për mallin tjetër të lidhur me të do të zhvendoset djathtas. Këto dy të mira quhen: **1 pikë**

- A) të mira normale.
- B) të mira inferiore.
- C) të mira plotësuese.
- D) të mira zëvendësuese.

7. Andi dëshiron të blejë një kompjuter të ri, por shoku i tij i thotë se do të ketë ulje të konsiderueshme çmimesh për kompjuterët. Cili është faktori që mund të ndikojë kërkesën për kompjuter në këtë rast? **1 pikë**

- A) Shijet dhe preferencat e konsumatorit.
- B) Çmimi i faktorëve të prodhimit të mallit.
- C) Pritjet dhe parashikimet për çmimin e mallit.
- D) Çmimet e mallrave të tjerë të lidhura me mallin e dhënë.

8. Çmimi i mallit A në treg u rrit 15 %, sasia e blerë e këtij malli u ul 30%. Në këtë rast themi që për mallin A ka: **1 pikë**

- A) ofertë elastike.
- B) ofertë joelastike.
- C) kërkesë elastike.
- D) kërkesë joelastike.

9. Cili nga faktorët e mëposhtëm do të rriste ofertën për grurë në treg? **1 pikë**

- A) Rritja e çmimit të punimit të tokës.
- B) Kushtet e papërshtatshme të motit.
- C) Qeveria u jep subvencione fermerëve.
- D) Qeveria rrit taksat mbi produktet bujqësore.

10. Forma e biznesit që kërkon një statut, ku përcaktohen rregullat e funksionimit të tij, është një: **1 pikë**

- A) korporatë.
- B) biznes i vogël.
- C) firmë me ortakë.
- D) firmë individuale.

11. Nëse firma duhet të mësojë se sa i kushton prodhimi i një njësie shtesë produkti, ajo duhet të llogarisë: **1 pikë**

- A) koston margjinale.
- B) koston mesatare fikse.
- C) koston mesatare totale.
- D) koston mesatare variabël.

12. Firma vepron në periudhë afatshkurtër prodhimi kur: **1 pikë**

- A) njëri nga faktorët e prodhimit është i fiksuar.
- B) vepron ligji i të ardhurave margjinale rritëse.
- C) periudha e prodhimit është më shumë se një vit.
- D) të gjithë faktorët e prodhimit janë të ndryshueshëm.

13. Produkti margjinal fizik tregon: **1 pikë**

- A) tërësinë e faktorëve të prodhimit në periudhën afatshkurtër.
- B) nga produkti i përgjithshëm fizik sa i takon të ketë prodhuar një punëtor.
- C) sasinë maksimale të produktit që ka prodhuar firma duke përdorur faktorët e prodhimit.
- D) shtesën në produktin e përgjithshëm kur ndryshon me një njësi faktori i ndryshueshëm.

14. Cila nga alternativat e mëposhtme tregon koston për njësi të produktit? **1 pikë**

- A) Kostoja fikse.
- B) Kostoja margjinale.
- C) Kostoja e ndryshueshme.
- D) Kostoja mesatare e përgjithshme.

15. Lakorja e kërkesës së firmës individuale në konkurrencë të plotë është lakorja e: **1 pikë**

- A) koston totale.
- B) të ardhurave totale.
- C) të ardhurave variabël.
- D) të ardhurave margjinale.

16. Nëse në një zonë të caktuar kemi një numër të madh biznesesh fast-food që konkurrojnë me njëri – tjetrin, kjo do të bëjë që produktet e tyre të kenë: **1 pikë**

- A) çmim më të ulët dhe cilësi më të ulët.
- B) çmim më të ulët dhe cilësi më të lartë.
- C) çmim më të lartë dhe cilësi më të ulët.
- D) çmim më të lartë dhe cilësi më të lartë.

17. Tabela e mëposhtme na jep një firmë që vepron në konkurrencë të plotë si në tregun e produkteve dhe në tregun e punës. Çmimi i produktit është 10 njësi paraqe, ndërsa paga e një punëtori është 20.

L	0	1	2	3
TPP	0	10	15	18

Sa janë të ardhurat margjinale nga produkti punë kur firma punëson punëtorin e dytë? **1 pikë**

- A) 10
- B) 30
- C) 50
- D) 70

18. Konkurrenca e bizneseve për punë më të kualifikuar çon në: **1 pikë**

- A) uljen e çmimit të faktorit punë.
- B) rritjen e çmimit të faktorit punë.
- C) uljen e numrit të të punësuarve.
- D) rritjen e numrit të të punësuarve.

19. Nëse norma e interesit do të rritej nga 5% në 8% kjo do të bënte që: **1 pikë**

- A) firmat të blinin më pak kapital.
- B) firmat do të eksportonin më shumë.
- C) firmat do të blinin më shumë kapital.
- D) firmat nuk do të ndikoheshin fare nga kjo rritje.

20. Arbri vendos që burimet financiare që zotëron t'i shtojë duke investuar në një biznes. Cili është parimi i ekonomizimit që nxit Arbrin për këtë investim? **1 pikë**

- A) Arritja e KMP.
- B) Maksimizimi i fitimit.**
- C) Maksimizimi i mirëqenies.
- D) Maksimizimi i kënaqësisë.

21. Konceptimi të mira normale-të mira inferiore, lidhet me: **1 pikë**

- A) çmimin.
- B) të ardhurat.**
- C) preferencat.
- D) parashikimet.

22. Cikli i prodhimit të një libri është më i gjatë se ai i prodhimit të një reviste. Oferta e librit krahasuar me revistën, paraqitet: **1 pikë**

- A) elastike.
- B) joelastike.**
- C) plotësisht elastike.
- D) plotësisht joelastike.

23. Një individ merr 5,2% të fitimit të një shoqërie aksionere. Cili është kriteri mbi të cilin bazohet kjo e drejtë e tij? **1 pikë**

- A) Kësti i radhës në %.
- B) Norma vjetore në %.
- C) Aksionet që zotëron në %.**
- D) Interesat e grumbulluara në %.

24. Kur firma nuk prodhon asnjë njësi produkti, shpenzimet e përgjithshme të saj janë të barabarta me shpenzimet: **1 pikë**

- A) për faktorët e fiksuar.**
- B) mesatare totale të firmës.
- C) për faktorët e ndryshueshëm.
- D) për njësinë e fundit të prodhuar.

25. Glaudi blen çdo ditë një litër qumësht. Çmimi i qumështit u rrit, por Glaudi nuk e ndryshoi sasinë e qumështit dhe blen përsëri një litër. Në këtë rast, kërkesa e tij për qumësht është: **1 pikë**

- A) elastike.
- B) joelastike.
- C) me elasticitet njësi.
- D) plotësisht joelastike.**

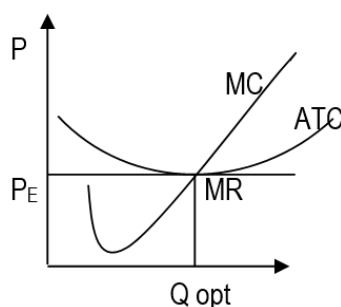
26. Në periudhën afatgjatë rezulton që: **1 pikë**

- A) shpenzimet për punën janë fikse.
- B) të gjitha shpenzimet janë të fiksuara.
- C) shpenzimet për kapitalin janë të fiksuara.
- D) të gjitha shpenzimet janë të ndryshueshme.**

27. Rritja e kërkesës për biçikleta në treg do të shkaktojë: **1 pikë**

- A) uljen e ofertës për biçikleta në treg.
- B) uljen e të ardhurave nga shitja e biçikletave.
- C) uljen e kërkesës për punëtorë që prodhojnë biçikleta.
- D) rritjen e kërkesës për punëtorë që prodhojnë biçikleta.**

28. Nëse firma në konkurrencë të plotë në periudhë afatshkurtër ka treguesit e pasqyruar si në grafikun e mëposhtëm, atëherë ajo rezulton me: **1 pikë**

- A) fitim normal.**
- B) fitim oportun.
- C) fitim kontabël.
- D) fitim ekonomik.

29. Kostoja oportune përfaqëson: **1 pikë**

- A) vlerën e mallit të blerë.
- B) vlerën e mallit të shitur.
- C) vlerën e punës për prodhimin e mallit.
- D) vlerën e alternativës më të mirë të sakrifikuar.

30. Tabela e mëposhtme na tregon të dhënat mbi çmimin, sasinë e kërkuar dhe sasinë e ofruar në tregun e biçikletave.

Kombinimi	Çmimi	Sasia e kërkuar	Sasia e ofruar
A	10 000	90	10
B	20 000	80	30
C	30 000	50	50
D	40 000	30	80

Në këtë rast kemi: **1 pikë**

- A) $P_E = 10\ 000$.
- B) $P_E = 20\ 000$.
- C) $P_E = 30\ 000$.
- D) $P_E = 40\ 000$.

31. Sasia optimale që i siguron fitim maksimal firmës në periudhë afatshkurtër, përcaktohet nga kushti:

1 pikë

- A) $MR=MC$
- B) $MR=MPP$
- C) $MR=AFC$
- D) $MR=ATC$

32. Në sistemin e sipërmarrjes së lirë, të gjithë agjentët ekonomikë kanë motiv kryesor:

1 pikë

- A) shitje sa më të shumta.
- B) blerje sa më të shumta.
- C) shpenzime sa më të ulëta.
- D) përfitimin më të madh të mundshëm.

33. Struktura e tregut me një firmë të vetme në treg, quhet:

1 pikë

- A) oligopol.
- B) monopol.
- C) konkurrencë e plotë.
- D) konkurrencë monopolistike.

34. Tabela e mëposhtme na tregon të dhëna mbi çmimin, sasinë e kërkuara dhe të ofruara në treg për një produkt. Blerësit besojnë se çmimi i mallit do të rritet në të ardhmen, prandaj sasia e kërkuar ndryshon me 50 kg për çdo nivel çmimi. Nëse faktorët e tjerë do të mbeten të pandryshuar, atëherë:

1 pikë

Kombinimi	Çmimi	Sasia e kërkuar	Sasia e ofruar
A	100	0	150
B	80	20	120
C	60	40	90
D	40	60	60
E	20	80	30

- A) Çmimi i ri ekuilibër do të jetë 60 dhe sasia e re ekuilibër 60.
- B) Çmimi i ri ekuilibër do të jetë 60 dhe sasia e re ekuilibër 90.
- C) Çmimi i ri ekuilibër do të jetë 60 dhe sasia e re ekuilibër 120.
- D) Çmimi i ri ekuilibër do të jetë 60 dhe sasia e re ekuilibër 150.

35. Familja e Albës përbëhet nga tre persona, Alba dhe prindërit e saj. Të ardhurat mujore janë gjithsej 120 000 lekë. Ata kanë vendosur të planifikojnë shpenzimet e tyre duke krijuar një buxhet. Shpenzimet e domosdoshme janë planifikuar 82 000 lekë ndërsa shpenzimet jo të domosdoshme 14 000 lekë. Vlera e kursimit të familjes së Albës do të jetë:

1 pikë

- A) 0 lekë.
- B) 24 000 lekë.
- C) 38 000 lekë.
- D) 106 000 lekë.

36. Kur çmimi i një produkti u rrit nga 50 në 100 lekë, sasia e ofruar për të nuk ndryshoi, ajo mbeti 80 kg. Oferta për këtë produkt është:

1 pikë

- A) elastike.
- B) joelastike.
- C) plotësisht elastike.
- D) plotësisht joelastike.

37. Tabela e mëposhtme na tregon sasinë e produktit të prodhuar, çmimin dhe koston e firmës në periudhë afatshkurtër.

Q	0	1	2	3	4	5	6
P	40	35	30	25	20	15	10
TC	30	40	60	75	115	155	215

Sasia optimale që duhet të prodhojë kjo firmë është: **1 pikë**

- A) 3 njësi produkti.
- B) 4 njësi produkti.
- C) 5 njësi produkti.
- D) 6 njësi produkti.

38. Lakorja e ofertës së tokës bujqësore në periudhë afatshkurtër është: **1 pikë**

- A) elastike.
- B) joelastike.
- C) plotësisht elastike.
- D) plotësisht joelastike.

39. Problemet, për të cilat tregu nuk jep zgjidhje efçente, quhen: **1 pikë**

- A) eksternalitete.
- B) të mira publike.
- C) të mira private.
- D) dështime të tregut.

40. Qeveria, me një ligj të veçantë, përcakton pagën minimale për punonjësit. Ky çmim i përcaktuar nga qeveria është: **1 pikë**

- A) çmim tregu.
- B) çmim tavan.
- C) çmim monopol.
- D) çmim dysheme.

41. Firmat mund ta diferencojnë produktin e tyre nëpërmjet: **1 pikë**

- A) krijimit të imazhit.
- B) hyrjes së lirë në treg.
- C) pranimin të çmimit të tregut.
- D) normës së lartë të përqendrimit në treg.

[Type here]

42. Nëse në një vit diplomohen një numër shumë i madh juristësh, kjo do të shkaktonte: **1 pikë**

- A) ulje të kërkesës për juristë dhe ulje të pagës së tyre.
- B) rritje të ofertës së juristëve dhe rritje të pagës së tyre.
- C) ulje të kërkesës për juristë dhe rritje të pagës së tyre.
- D) rritje të ofertës së juristëve dhe ulje të pagës së tyre.

43. Cilët nga agjentët e mëposhtëm ekonomikë janë subjekt i taksave speciale? **1 pikë**

- A) Korporatat.
- B) Firmat e vogla.
- C) Firmat me ortakë.
- D) Firmat individuale.

44. Mbajtësi i obligacioneve të një korporate ka të drejtën të marrë: **1 pikë**

- A) dividend nga firma.
- B) pjesë në drejtimin e korporatës.
- C) normë vjetore në përqindje rritëse.
- D) normë vjetore në përqindje të përcaktuar.

45. Nëse firmat mund ta shesin mallin vetëm me çmimin që përcakton tregu, pra të pranojnë çmimin e tregut, atëherë ato janë pjesë e strukturës: **1 pikë**

- A) oligopol.
- B) monopol.
- C) konkurrencë e plotë.
- D) konkurrencë monopolistike.

46. Firma "ALB sh.p.k." shtoi kapacitetet magazinuese për produktin e gështenjave. Ky veprim i saj do të ndikojë në: **1 pikë**

- A) rritjen e ofertës së gështenjave.
- B) rritjen e kërkesës së gështenjave.
- C) elasticitetin e ofertës së gështenjave.
- D) elasticitetin e kërkesës së gështenjave.

47. Kostoja oportune është: **1 pikë**

- A) kostoja e blerjes së çdo lloj të mire.
- B) kostoja e njësisë së parë të prodhuar.
- C) kostoja e një njësie shtesë të prodhuar në një linjë prodhimi.
- D) kostoja e mallit nga i cili hiqni dorë për të blerë një mall tjetër.**

48. Firma, e cila vepron në një treg me shumë shitës që diferencojnë produktin, i përket strukturës së tregut: **1 pikë**

- A) oligopol.
- B) monopol.
- C) konkurrencë e plotë.
- D) konkurrencë monopolistike.**

49. Çmimi i mallit A rritet me 10% dhe kërkesa për mallin B të lidhur me të, rritet me më shumë se 10%. Në këtë rast mallrat A dhe B janë: **1 pikë**

- A) të mira normale.
- B) të mira inferiore.
- C) të mira plotësuese.
- D) të mira zëvendësuese.**

50. Nëse rritet çmimi i siguracionit të makinave: **1 pikë**

- A) sasia e kërkuar e makinave do të rritet.
- B) lakorja e kërkesës për makina zhvendoset majtas.**
- C) lakorja e kërkesës për makina zhvendoset djathtas.
- D) sasia e kërkuar për sigurimin e makinave do të rritet.

51. Për një të mirë, rritja 5% në çmim sjell uljen me 15% në sasi. Në këtë rast: **1 pikë**

- A) oferta është elastike.
- B) kërkesa është elastike.**
- C) oferta është joelastike.
- D) kërkesa është joelastike.

52. Kostoja fikse e një firme është 10 000 euro. Firma prodhon 1000 njësi produkti dhe në këtë nivel prodhimi ka kosto mesatare të ndryshueshme 20 euro. Sa është kostoja e përgjithshme mesatare për këtë sasi prodhimi? **1 pikë**

- A) 20
- B) 30**
- C) 40
- D) 50

53. Ligji i të ardhurave margjinale rënësë përshkruan: **1 pikë**

- A) lidhjen e kostos së përgjithshme me të ardhurat e përgjithshme.
- B) lidhjen e sasisë optimale me të ardhurat e përgjithshme të firmës.
- C) lidhjen mes sasisë optimale dhe shpenzimeve të përgjithshme të firmës.
- D) lidhjen midis faktorëve të prodhimit dhe produktit të prodhuar në periudhë afatshkurtër.**

54. Tregu në të cilin mund të blihen dhe shiten letra me vlerë, quhet: **1 pikë**

- A) bursë.**
- B) tregu i parasë.
- C) tregu i huasë.
- D) tregu i punës.

55. Era kohët e fundit ka krijuar biznesin e saj në formën e firmës individuale. Cila nga alternativat e mëposhtme përbën përparësi për firmën e saj? **1 pikë**

- A) Jetëgjatësia e firmës.
- B) Fitimi i pashpërndarë.**
- C) Përgjegjësia e pakufizuar.
- D) Mundësia për financimin e firmës.

56. Cilin nga treguesit e mëposhtëm mund të llogarisim me ndihmën e bilancit të firmës? **1 pikë**

- A) Vlerën neto.**
- B) Fitimin kontabël.
- C) Fitimin ekonomik.

D) Të ardhurat e përgjithshme.

57. Qeveria, ndërhyr në ekonominë e tregut për shkak se tregu: **1 pikë**

- A) rrit konkurrencën.
- B) zbut konkurrencën.
- C) **njeh dështime dhe papërsosmëri.**
- D) i përdor burimet në mënyrë efiçente.

58. Zbatimi i parimit të ekonomizimit për konsumatorin nënkupton: **1 pikë**

- A) arritjen e fitimit maksimal.
- B) plotësim të të gjitha nevojave.
- C) plotësim të të gjitha dëshirave.
- D) **zgjedhje optimale në kushtet e pamjaftueshmërisë.**

59. Cila nga shtyllat e sipërmarrjes së lirë nxit përdorimin e burimeve në mënyrë sa më efiçente? **1 pikë**

- A) Çmimi.
- B) **Prona private.**
- C) Aftësia sipërmarrëse.
- D) Konkurrenca midis blerësve.

60. Ela ka dëshirë që të marrë një kredi konsumatore për blerjen e pajisjeve elektroshtëpiake. Cila nga alternativat e mëposhtme përbën një disavantazh për Elën? **1 pikë**

- A) Normat e ulëta të interesit.
- B) Procedurat për marrjen e kredisë.
- C) Kthimi i kredisë nëpërmjet pagesave me këste.
- D) **Nxitja për të shpenzuar më shumë se mundësitë.**